

Znalecký posudek

znalce

pro obor

kriminalistika,

se specializací společenská závadnost textů a zástupné symboly

a

pro obor

sociální vědy,

se specializací politologie, extremismus a terorismus

č. 46/ZP/2011

Na základě žádosti o provedení znaleckého posudku, kterou pod č.j.: **MV-25496-8/OBP-2011** vydal dne 26. srpna 2011 zadavatel: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34, Praha ve věci **podání návrhu na pozastavení činnosti politické strany Komunistická strana Čech a Moravy** vypracoval znalec ve smyslu ust. § 21 odst. 1 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících ve znění pozdějších následujících

nález a znalecký posudek

I. Nález

Zadavatel posudku: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, Nad Štolou 3, 170 34, Praha vydal pod č.j.: **MV-25496-8/OBP-2011** dne 26. srpna 2011 žádost o vypracování znaleckého posudku dle § 21 odst. 1 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících ve znění pozdějších předpisů, kterou přibral znalce ve věci **podání návrhu na pozastavení činnosti politické strany Komunistická strana Čech a Moravy**.

Znalec byl přibrán k vypracování znaleckého posudku z důvodu zodpovězení otázek:

1. Lze v oficiálních dokumentech, publikovaných textech, slovních projevech představitelů nebo užívaných symbolech KSČM identifikovat podporu či propagaci xenofobie, rasismu nebo antisemitismu?
2. Lze v projevech KSČM identifikovat projevy sympatií k zločinné činnosti KSČ, popřípadě dochází v projevech KSČM k popírání zločinů komunismu?
3. Lze některé projevy představitelů KSČM charakterizovat jako extremistické?
4. Další relevantní zjištění znalce.

Zadavatel doložil k vypracování znaleckého posudku následující relevantní podklady:

- Dopis ministra vnitra ze dne 4. srpna 2011, č.j.: MV-25496-7/OBP-2011,
- žádost o znalecký posudek ze dne 26. srpna 2011, č.j.: MV-25496-8/OBP-2011,
- analýza možnosti pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy, bez čísla jednacího, nedatováno (elektronická podoba textu),
- text 511. Usnesení Senátu ze 17. schůze dne 30. října 2008, bez čísla jednacího, nedatováno (elektronická podoba textu),
- text „Závěrečné zprávy senátní komise pro posouzení ústavnosti KSČM“ bez čísla jednacího, nedatováno (elektronická podoba textu).

Kopie signifikantních částí zadavatelem předestřené materie jsou přiloženy dále na **s. 3 - 21 tohoto znaleckého posudku**.

II. Posudek

Použitá metoda, resp. použité metody zkoumání

Jako základní metodou určení společenské nebezpečnosti u celého zkoumaného vzorku pro potřeby zadavatele posudku a odpovědi na položené otázky byla zvolena komparační metoda historická a metoda diskursivní analýzy. Tyto metody mohou být vzhledem k charakteru zadání posudku a předmětu zkoumání chápány jako metody základní.

Historická metoda, resp. historické přístupy budou aplikovány především při hodnocení shromážděné listinné materie a dále při analýze a syntéze celého empirického materiálu, tedy včetně listinných a jiných podkladů ke zkoumání předestřených, nebo znalcem shromážděným. V rámci metody historické lze využít zejména metodu přímou a nepřímou. Metoda přímá je v podstatě toliko prostou reprodukcí pramenů, neumožňující však sama o sobě další hlubší analýzu vedoucí k hodnocení složitějších společenských vztahů. Naproti tomu metoda nepřímá umožňuje další deduktivní vyvozování příčinných analogií určitých historických fakt pro hodnocení konkrétní reality. Použití nepřímé historické metody s sebou však nese nebezpečí dílčího zkreslení historické reality.¹ Pro minimalizaci tohoto nebezpečí, resp. jeho zamezení je vhodné provést hodnocení zkoumaného vzorku, resp. předestřené materie více dílčími metodami, resp. jejich vzájemnou kombinací. Tak postupoval znalec i v případě tohoto znaleckého posudku.

Jako další nepřímé metody by bylo dle Hrocha² možno použít i metody diachronní a synchronní. Tyto metody jako podpůrné určují pozici podle myšlené časové osy od staršího období k mladšímu a synchronní metoda je dále navíc i způsobilá vytvářet určité etapy dějin, v jejichž rámci jsou konfrontovány dějinné události a jsou zjišťovány jejich podobnosti a rozdíly. Tato podpůrná metoda se jeví jako další vhodná, zejména z důvodu relativně delšího odstupu od zániku KSČ a vzniku KSČM.

Metoda diskursivní analýzy³ se odvíjí od tzv. archeologie vědění, kterou formuloval její autor M. Foucault jako metodu pro výzkum dějin myšlení, dějin idejí, dějin poznání a filozofie, sociologie a ostatně i politologie. Jejím původním cílem bylo sledovat historický vývoj různých myšlenkových a ideových konceptů a jejich proměn v lidských dějinách. Centrální kategorií tohoto schématu se stal diskurs.⁴ Diskurs (Foucault také používal pojem „diskursivní formace“), je možno definovat jako strukturu, která ovlivňuje způsoby řeči, psaní a myšlení. „Diskurs“ v sociálních vědách je v obecném smyslu užíván pro označení jazyka jako prvku sociálního života, jenž je dialekticky propojen s dalšími elementy společenského života a obecně postojů společnosti ke konkrétním jevům. Ovšem i když analýza diskursu má co dělat se zkoumáním jazyka (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí odkazů na historické skutečnosti a na existující či zaniklé ideové proudy, popřípadě i užívané symboly ztotožňující propagovaný diskurs organizace s konkrétním historickým diskursem) není podle Foucaulta jednoduše totožná s prostou analýzou jazyka (v našem

¹ HROCH, M. a kol. *Úvod do studia dějepisu*. Praha: SPN, 1985, s. 204-207. ISBN – sine.

² Tamtéž, s. 204-207.

³ Dále viz. NOSÁL, I. Diskursivní re-konstrukce dětství: mezi nostalgií a nejistotou. Analýza čtyř textů. In. *Obrázky dětství v dnešní české společnosti. Studie ze sociologie dětství*. Brno: Barister & Principal, 2004, s. 173 a násl.

⁴ Tuto metodu poprvé využil Foucault ve svém díle „Dějiny šílenství“, později ji rozpracoval v díle „Archeologie vědění“.

případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí odkazů na historické skutečnosti a na existující či zaniklé ideové proudy, popřípadě i užívané symboly ztotožňující propagovaný diskurs organizace s konkrétním historickým diskursem). Zatímco prostá analýza jazyka klade otázku, podle jakých pravidel je výpověď o realitě tvořena, a tudíž podle jakých pravidel mohou být vytvořeny další podobné výpovědi vypovídající o konkrétní realitě, popis diskursivní události klade zcela odlišnou otázku, a to: „jak se stalo, že se na tomto místě objevila tato, a ne nějaká jiná výpověď?“⁵

Jednotlivé diskursy pak vystupují v podobě dominantních předmětů a metod zkoumání, typických pro danou historickou epochu. Vystupují jako určité pravidelnosti mezi typy výpovědí, pojmy, symboly či volbami. Tyto pravidelnosti pak lze metodologicky zpracovat vhodnou metodou sběru a zpracování shromážděných dat či dominantních předmětů zkoumání. Existence těchto dominantních předmětů či metod zkoumání podle Foucaulta ovlivňuje směr dalšího vědeckého zkoumání; v našem případě směr zkoumání celé předložené materie ve svém souhrnu jako předmětu znaleckého zkoumání a dílo samotné, tedy i posudek znalce, je z tohoto hlediska možno chápat jako výpověď, ve které se daný signifikantní diskurs odráží. Diskursy určují, jaké výpovědi jsou možné, proč jsou možné právě tyto výpovědi a proč jsou případně opomenuty výpovědi jiné a z jakých důvodů. Autoři slovních výpovědí (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí odkazů na historické skutečnosti a na existující či zaniklé ideové proudy, popřípadě i užívané symboly ztotožňující propagovaný diskurs organizace s konkrétním historickým diskursem), tedy v našem konkrétním případě autor již není chápán jen jako její tvůrce, popř. nositel, ale především jako uživatel, šířitel a propagátor určitého diskursu.⁶

„Diskurs lze tedy definovat v makrohistorickém, foucaultovském smyslu jako strukturu, která reguluje konkrétní způsoby řeči, psaní a myšlení, která produkuje jak myšlení, tak konkrétní praktiky. Pro toto pojetí makrohistorického diskursu lze používat Foucaultův termín „diskursivní formace“.⁷ Šířitel tohoto diskursu je pak sám nositelem konkrétního společensky závadového diskursu tak, jako tvůrci samotní. Chceme-li proto identifikovat dominantní diskurs či diskursy konceptu společenské nevhodnosti, závadnosti či dokonce nebezpečnosti celého zkoumaného vzorku, resp. celé zkoumané materie a jeho vztah k diskursům současné filozofie, politologie, sociologie, sociální pedagogiky, či sociologie práva, musíme nejdříve shromáždit dostatečné množství výpovědí, které se ke zkoumanému vzorku, resp. předestřené obrazové materii vztahují. Foucault doporučuje postupovat následujícím způsobem:

Nejprve je třeba vyznačit *prvotní povrchy vynoření*. Jde tedy o to ukázat, kde se tyto výpovědi vůbec mohou objevit, aby mohly být posléze označeny a analyzovány. V těchto polích povrchů vynoření dochází k prvotním diferenciacím, jsou zde ohraničovány oblasti vypovídání, je definováno to, o čem se hovoří a popisovaný jev získává statut objektu z oblasti aktivit jednání proti dobrým mravům, proti lidskosti, nebo proti ústavnímu systému, resp. proti právům všech občanů tak, jak jsou formulována v Listině základních práv a svobod. Prostřednictvím vynoření konkrétní výpovědi je pak tento jev učiněn pojmenovaným a popsitelným a stává se tak „skutečným“.⁸

⁵ NOSÁL, I., Diskursivní re-konstrukce dětství: mezi nostalgií a nejistotou. *Analýza čtyř textů*. In: *Obrazy dětství v dnešní české společnosti*. Brno: Barrister&Principal, 2004, s. 173.

⁶ Srov. FOUCAULT, M. *Archeologie vědění*. Praha: Herman a synové, 2002, s. 45-46.

⁷ SZALÓ, C. Sociologie formování sociálních identit. In: SZALÓ, C., NOSÁL, I., *Mozaika v re-konstrukci. Formování sociálních identit v současné střední Evropě*. Brno: MU Brno, Mezinárodní politologický ústav, 2003, s. 23.

⁸ Srov. FOUCAULT, M. *Archeologie vědění*. Praha: Herman a synové, 2002, s. 66-67.

Druhým krokem diskursivní analýzy je popis tzv. *instancí vymezování*. Instancemi vymezování jsou dobové instituce či organizace (vymezené například i místem, časem, způsoby projevu a dalšími relevantními okolnostmi), které mají klíčový podíl na vymezení společenské nekonformnosti, závadovosti, nevhodnosti až nebezpečnosti zkoumaného objektu a případné společenské či jiné postižitelnosti (za trestný čin, přestupek či jiný správní delikt) tím, že uchopují určité jevy, vytvářejí z nich své předměty zájmu, zakotvují určité shody, markanty, či diferenciaci jako přirozené, sjednocující výpovědi a vytváří tím určitý model či skupinu modelů, které se stávají obecně užívanými.⁹ V rámci zaměření znaleckého zkoumání a položených otázek za takové instance vymezování můžeme považovat především stát, jeho právní normy (zpočátku zvykové, později písemné legislativní nástroje) a také obecně kulturní, filozofické, politologické, sociologické, sociální a sociálně – pedagogické postoje společnosti v celé své šíři. Z užšího pohledu vnímání pak můžeme tyto instance vymezování specifikovat v souvislosti s odkazem na výše uvedený srovnávaný materiál na obsažené rasistické či xenofobní projevy v nejširším slova smyslu.

Třetím krokem diskursivní analýzy je *určení* tzv. *mřížek specifikace*. Tímto pojmem označuje Foucault systémy, podle nichž se vzájemně třídí, oddělují, sdružují, přeskupují, klasifikují a navzájem odvozují jednotlivé signifikantní výpovědi o daném jevu. Podstatou identifikování těchto mřížek specifikace je využití komparativní metody.¹⁰ Jsou srovnávány především jednotlivé shromážděné výpovědi o předmětu zkoumání jako primární objekty komparace, jejich elementární shody v označování daného problému a možnosti jejich diferenciaci.¹¹ Komparace výpovědí o předmětu zkoumání v zadání znaleckého posudku (tedy v celé předestřené materii) se bude zaměřovat především na následující kategorie:

- obecné nazírání společnosti na projevy konkrétních zločinných aktivit historického komunismu (nebo konkrétněji KSČ), popřípadě historického nacismu, historického fašismu, rasismu, xenofobie, či antisemitismu,
- postoje společnosti k aktivitám těch skupin osob organizací či hnutí, které popírají (či popíraly), práva některých výlučných skupin osob, popř. vzbuzují (či vzbuzovaly) nenávisť či zášť proti konkrétní výlučné skupině osob, anebo jiným způsobem popírají (či popíraly) práva jiných skupin osob, které garantuje náš ústavní systém,
- nazírání společnosti na symbolickou či slovní propagaci ideologie, organizace či hnutí, které jsou založeny na idejích rasismu, xenofobie, antisemitismu, anebo historického nacismu, historického fašismu, popřípadě neonacismu, neofašismu či historického komunismu,
- nazírání společnosti na možné způsoby řešení projevů politického extremismu u soudobých organizací a hnutí, tedy v našem případě KSČM, jejich součástí a zejména konkrétních členů KSČM.

Určení těchto shod a pravidelností, jakož i zároveň identifikace možných diferencí se stává základem dalšího výše uvedeného metodologického zpracování do podoby určitých typů vypovídání, typů dobového a místního nazírání společnosti na předestřené obrazy a slovní spojení vypovídající o realitě (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí odkazů na historické skutečnosti a na existující či zaniklé ideové proudy, popřípadě i užívané symboly ztotožňující propagovaný diskurs organizace s konkrétním identifikovatelným historickým diskursem). S ohledem na charakter zadání znaleckého posudku však nemůže být vyústěním závěrů pouze formulace obecných zákonitostí možných projevů xenofobie, rasismu či nesnášenlivosti, nebo propagace historického komunismu.

⁹ Srov. FOUCAULT, M. *Archeologie vědění*. Praha: Herman a synové, 2002, s. 66-67.

¹⁰ Tamtéž, s. 68 a násl.

¹¹ „Metoda srovnávací“ in. *Velký sociologický slovník*, I. sv. Praha: Karolinum, 1996, s. 619.

Prostřednictvím této typologie budou ve znaleckém posudku provedeny závěry filozofických, politologických, sociologických a sociálně - pedagogických diskursů ve společnosti, které jsou formulovány v podobě typů, tedy ve smyslu určitých myšlenkových konstruktů a společenských postojů. Tyto typy tedy mají jen relativní platnost a nevznikají s cílem co nejpresnější deskripce daného jevu a jeho hodnocení, ale naopak se záměrem jejich pochopení.¹² Výsledným produktem znaleckého zkoumání pak je charakteristika pozice a vnímání společenské nekonformnosti, závadovosti, nevhodnosti až nebezpečnosti konkrétních skutečností (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí odkazů na některé historické skutečnosti a na existující či zaniklé ideové proudy, popřípadě i užívané symboly ztotožňující propagovaný diskurs organizace s konkrétním historickým diskursem), které jsou předmětem znaleckého zkoumání zejména ve filozofických, politologických, sociologických a sociálně – pedagogických diskurzech.

Popis predestinované zkoumané materie a srovnávacího materiálu; Popis metodologického zpracování shromážděných dat

Předmětem znaleckého posudku je obrazové, slovní, případně symbolické vyjádření postoje politické strany KSČM, tedy posuzovaného subjektu, zejména jeho implicitně či explicitně deklarované ukotvení a ideologický diskurs projevený v obrazové, symbolické popřípadě slovní aktivitě vedené jednotným identifikovatelným ideovým diskursem. Znalec konstatuje, že otázky položené znalci zadavatelem posudku v žádosti o vypracování znaleckého posudku č.j.: MV-25496-8/OBP-2011 ze dne 26. srpna 2011 nejsou dle jeho názoru charakteru právního. Otázky nejsou ani v rozporu se zásadami vědeckého výzkumu, a tedy jsou z pohledu znalce ve smyslu zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících přípustné. Znalec také prohlašuje, že nemá žádný poměr k posuzované věci, ani k orgánům provádějícím řízení, ani k účastníkům řízení. Znalec dále obecně konstatuje, že na slovní či jiné projevy posuzovaného subjektu je nutno nahlížet ve vzájemné relaci a nikoli vytrhávat jednotlivé segmenty činnosti a aktivit z kontextu, popřípadě je dokonce účelově ztotožňovat s jinými či tendenčně utvářet. Proto je k hodnocení materie vypovídající o posuzovaném subjektu užita výše uvedená metodologie.

V souladu s výše uvedenou metodologií vědeckého výzkumu je úvodem nutno nejprve identifikovat jednotlivé texty, nápisy, symboly či další sdělení a zejména okolnosti jejich užití, které jsou předmětem znaleckého posuzování a pak tyto podrobit zkoumání jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech, jakož i v souvislostech společenských a dalších ve smyslu výše uvedené metodologie vědeckého výzkumu s cílem potvrdit či vyvrátit existenci závadového diskursu inklinace k porušování lidských práv ze strany posuzovaného subjektu a v neposlední řadě zodpovědět otázky položené zadavatelem posudku. Znalec tak učinil i přes skutečnost, že mu nebyly (mimo výše uvedené) předestřeny žádné konkrétní relevantní informace k činnosti a hodnocení posuzovaného subjektu. Znalec tak ke zkoumání posuzovaného subjektu využil veřejně dostupné informační zdroje, obecně známé skutečnosti, a dále jemu známé skutečnosti z vlastní vědecké činnosti svědčící o aktivitách a činnosti posuzovaného subjektu. Znalec naopak ke svému zkoumání nepoužil text 511. Usnesení Senátu ze 17. schůze dne 30. října 2008 bez čísla jednacího, nedatováno (dodáno v elektronické podobě), text „Závěrečné zprávy senátní komise pro posouzení ústavnosti KSČM“ bez čísla jednacího, nedatováno (dodáno v elektronické podobě) a „Analýzu možnosti pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy“, bez čísla jednacího, nedatováno. Znalec má za to, že se jedná o právní a jiné závěry třetího subjektu, které není

¹² WEBER, M. *K metodologii sociálních věd*. Bratislava: Nakladatelstvo Pravda, 1983, s. 95, 96

oprávněně posuzovat a vzhledem k tomu, že podklady těchto dokumentů jsou z valné části nepřezkoumatelné a jedná se nikoli o primární prameny informací, jsou pro potřeby tohoto znaleckého zkoumání irelevantní. Proto znalec použil k posouzení činnosti a aktivit KSČM veřejně dostupné informace z otevřených zdrojů (zejména www.kscm.cz) tak, jak to má možnost využít každý občan a dále i postřehy a závěry ze své jiné znalecké činnosti.

Úvodem této části znaleckého posudku znalec konstatuje, že v České republice působí několik organizací, které se hlásí ke komunismu a používají komunistickou symboliku. Jedná se o registrované politické strany, občanská sdružení i o neregistrovaná lokální uskupení. Některé z nich byly v průběhu let zrušeny (např. Komunistický svaz mládeže), popřípadě spontánně zanikly. S výjimkou KSČM však žádná z nich neměla ani masovou podporu a ani nebyla významná z pohledu volebních výsledků jak na regionální či místní úrovni, tím méně na celostátní úrovni. Tato uskupení, organizace a hnutí (s výjimkou KSČM) neměla ani stabilní členskou základnu (počet členů lze odhadnout na desítky, sympatizanty maximálně na stovky) a lze je charakterizovat jako subjekty namnoze neschopné řídit ani vlastní činnost. Tato zcela marginální uskupení však měla často bezdůvodnou mediální pozornost, která naprosto neodpovídala jejich pozici a vlivu ve společnosti. Ty však nejsou předmětem zkoumání tohoto znaleckého posudku

Znak Komunistického svazu mládeže

Při posuzování vztahu komunistické symboliky a jeho nezákonného či neústavního užití je dle názoru znalce a ostatně i odborné veřejnosti třeba vycházet z rozhodnutí Ústavního soudu ČSFR 5/1992, který uvedl: „Jadrom problematiky je teda požiadavka, aby Trestný zákon postihoval podporu alebo propagáciu komunistického hnutia iba vtedy, ak hnutie hlása alebo svojim programom, uznávaním doktríny alebo konkrétnymi činmi je zamerané na potlačenie práv a slobôd občanov alebo na prejavy vystupňovanej nenávisť (zášťe), popísané v posudzovanom ustanovení. Takým zameraním alebo prejavom je najmä program, doktrína alebo snaha uchopiť moc násilím, po akomkoľvek získaní moci vylúčiť slobodné voľby, uznávanie učenia o diktatúre proletariátu (ktoré sa dosiaľ namiesto diktatúry triedy vždy prejavilo ako diktatúra politickej strany, presnejšie vládnucej špičky tejto strany), teória alebo prax vedúcej úlohy jednej politickej strany atď“. Niet však dôvodu samotné učenie o beztriednej spoločnosti, ak by bolo sprevádzané snahou dosiahnuť uvedený cieľ demokratickou cestou a po jeho dosiahnutí uchovať demokraciu a politickú pluralitu, trestnoprávne postihovať.“

U použití komunistické symboliky, rétoriky či jiného jednání nebo jiné formy sdělení společensky závadového diskursu je tedy třeba zkoumat, zda příslušný směr komunismu reálně hodlá uchopit moc ve státě násilím, popřípadě zda chce po uchopení moci zrušit např. svobodné volby, nebo otevřeně hlásá diktaturu proletariátu a vedoucí úlohu jedné strany. Takovéto dogmatické marxisticko-leninské (stalinské, brežněvské...), případně trockistické či maoistické směry přitom používají obdobné symboly, jako reformní proudy komunismu (eurokomunismus, část tzv. neokomunismu apod.), které již uvedené cíle nehlásají. Dále je

třeba zjišťovat i to, zda komunistická symbolika (včetně symbolického pojetí historických postav komunistického hnutí) není (např. doplňujícím textem) vázána na veřejné popírání, zpochybňování, schvalování nebo ospravedlňování komunistického genocida (což je ovšem problematický společenský a ostatně i právní pojem a není předmětem tohoto znaleckého zkoumání) nebo jiných možných zločinů komunistů proti lidskosti.¹³ Tyto okolnosti, resp. aktivity nejsou znalci známy a ani nevyplynou (explicitně ani implicitně) z oficiálních dokumentů KSČM, jak jsou uvedeny na oficiálních stránkách KSČM (tedy **Stanovy KSČM, program a závěry sjezdů**, užívaná **symbolika** a pod). V této souvislosti je však možné upozornit i na zákon č. 198/1993 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu i na Rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy 1481(2006) „Potřeba mezinárodního odsouzení komunistických režimů“.¹⁴ Ovšem ani toto není předmětem tohoto znaleckého posudku, jelikož se jedná o otázku právní. V každém případě je na místě zkoumat konkrétní projevy konkrétních politických stran či konkrétních osob na základě jejich konkrétních projevů a nepodlehout stereotypu v hodnocení, že slovo „komunismus“ znamená automaticky „zločiny komunismu“. Znalec konstatuje, že forma ne vždy zcela vypovídá o obsahu¹⁵ a je třeba provést objektivní a nestranné hodnocení konkrétního jevu.

K vysvětlení významu symboliky v politickém souboji (tedy nejen u KSČ či KSČM, ale i jiných politických stran) znalec konstatuje, že tradičním symbolem komunismu je **rudá barva**, přičemž komunisté tento symbol převzali od dělnického hnutí (za jehož symbol byla prohlášena Mezinárodním dělnickým kongresem v Paříži v roce 1889, kořeny jejího použití u dělnictva však spadají již do Velké francouzské revoluce a zvláště do revolučního roku 1848). Rudá barva přitom tradičně platila za symbol krve. V komunistickém hnutí se stala symbolem jeho identity, zvláště pak v souvislosti s ruskou občanskou válkou (kde bojovali „Rudí“ proti „Bílým“, vznikla „Rudá armáda“ apod.), po níž symbolicky ovládla světový komunismus. Rudou barvu jako odkaz na revoluční tradice však užívají i některé odborové organizace bez jakékoli hlubší vazby na historický komunismus a i některé státy barvy svých státních vlajek spojují s revoluční tradicí – opět bez jakékoli bližší vazby na historický komunismus.

Znak Komunistické strany Československa

Dále je nutno uvést, že známým symbolem komunismu je i **rudá pěticípá hvězda**, která byla zřejmě poněkud paradoxně převzata bolševickými „rudými“ námořníky z rejdařské symboliky britských loděnic, které se podílely na stavbě ruského křižníku „Aurora“ (sehrál významnou roli během bolševické revoluce v roce 1917 a je sám sobě jistým symbolem komunismu). Pěticípá hvězda je však i tradičním symbolem svobody a v různých barevných mutacích (včetně červené i rudé) byla a je užívána i zcela mimo komunistické prostředí. Podle některých interpretací komunisté převzali rudou hvězdu z dělnického hnutí, kde byla

¹³ Srov. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: MVČR, 2006.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Například užití pojmu „demokratická“ v názvu strany či dokonce státu nemusí znamenat, že se o demokratický stát či demokratickou politickou stranu jedná a naopak nelze usuzovat, že absence tohoto pojmu automaticky znamená, že se o demokratickou stranu či demokratický stát nejedná.

používána již v 19. století. Rudá hvězda se však stala symbolem SSSR a komunismu obecně (a v tomto kontextu byla přítomna i komunistickým zločinům), přičemž je používána i soudobým komunistickým hnutím různých směrů. Nachází se i na vlajkách totalitních režimů KLDŘ a Kuby (je však i součástí vlajky Džibuti, které není komunistickým režimem). Je i součástí symboliky Strany evropské levice, registrované podle práva Evropských společenství (hvězda je zde však znázorněna v úpravě se dvěma bílými cípy).¹⁶

Dalším symbolem komunismu je zkřížený **srp a kladivo**, přičemž tento symbol byl vytvořen v ruském bolševickém prostředí v roce 1918 (pravděpodobně E. Kamzolinkovem) a symbolizoval jednotu dělníků a rolníků. V červenci 1918 byl zakomponován do státního znaku Ruské sovětské federativní socialistické republiky a v roce 1923 i do vlajky Svazu sovětských socialistických republik. Symbol se však rozšířil i do celého komunistického hnutí ve světě a byl v tomto kontextu přítomen i při páchání komunistických zločinů. I v současnosti je využíván komunisty různých proudů, včetně dogmatických.¹⁷ Znalec dodává, že samotné užití srpu a kladiva bez dalšího nemusí být bezpochybně automaticky implicitním návodem k „napojení“ na historický komunismus a jeho zločiny, nehledě ke skutečnosti, že současná KSČM (na rozdíl od KSČ) ve svých oficiálních stránkách v rubrice „loga“ na www.kscm.cz ani na jiném běžně dostupném místě tyto symboly neprezentuje.

Logo (znak) Komunistické strany Čech a Moravy

Znalec dále konstatuje, že symbolickou písní komunismu i širšího dělnického hnutí je především **Internacionála**, jejíž symbolika odkazuje na tradice Pařížské komuny z roku 1871. Její text složil Eugen Potier v roce 1871 a melodii v roce 1888 Pierre Degeyter. Internacionála byla do roku 1943 i hymnou Sovětského svazu. Užití této písně při logicky odůvodněných příležitostech (např. oslavy 1. května jako Svátku práce) nelze bez dalšího označit jako glorifikaci komunistického systému, ale jako historické sepjetí s politickým zápasem dělníků za svoje práva. Samotné užití této písně tedy nelze bez dalšího hodnocení identifikovat jako propagaci závadového diskursu podpory a propagace zločinné činnosti komunismu.

Dogmatictí komunisté ve světě i v ČR většinou oslavují různé představitele komunistických stran a režimů, včetně těch, za jejichž vlády se děly komunistické zločiny (případně těch, kteří ve svých dílech hlásali potřebu revolučního teroru). Jedná se především o **Vladimíra Iljiče Lenina** (22. 4. 1870 – 21. 1. 1924) a **Josefa Vissarionoviče Stalina** (21. 12. 1878 – 5. 3. 1953), v českém prostředí pak specificky i o **Klementa Gottwalda** (23. 11. 1896 – 14. 3. 1953). Představitelů různých komunistických diktatur je samozřejmě velké množství. Pro dogmatické komunisty v ČR je typická i oslava komunistického převzetí moci v Rusku dne **7. listopadu 1917** podle našeho kalendáře („**Velká říjnová socialistická revoluce**“), komunistické převzetí moci v Československu dne **25. února 1948** (v jejich pojetí „**Vítězného února**“), schvalování vpádu vojsk pěti států Varšavského smlouvy do

¹⁶ Srov. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: MVČR, 2006.

¹⁷ Tamtéž.

Československa **21. srpna 1968** a v následujícím období, odmítání závěrů XX. sjezdu KSSS z roku 1956 či odmítání v podstatě jakéhokoliv pozitivního přínosu československého 17. listopadu 1989 apod. Rovněž jsou v symbolické dimenzi oceňovány soudobé komunistické režimy (KLDR, Kuba, Čína, Vietnam), které porušují lidská práva. Oceňována jsou i různá minulé i současná guerillová a teroristická hnutí marxisticko-leninské provenience, přičemž popularitu (i mimo komunistickou scénu) má symbolické znázornění latinskoamerického revolucionáře **Ernesta Che Guevary (1928 až 1967)**.¹⁸ Pravdou je, že portrét **Ernesta Che Guevary** je možno často spatřit na trikách (převážně) mládeže u nás i v zahraničí bez jakékoli identifikace s historickým komunismem a jeho zločinnou činností. Stejně tak se oficiální struktury KSČM distancují od např. historického stalinismu. Blíže viz **s. 19 tohoto znaleckého posudku**. Implicitně to lze dovodit dále např. i z dokumentu na **s. 21 tohoto znaleckého posudku**.

Znalec konstatuje, že samotný odkaz na tyto osoby a jejich činnost ze strany současné KSČM je nutno konkretizovat, individualizovat a hodnotit (v našem případě by se dalo hovořit o osobě K. Gottwalda), zda se jedná o glorifikaci jejich zločinných činností a aktivit, či aktivit jiných, které takto označit jednoznačně nelze. Zde je na místě poznamenat, že současná společnost (zejména politická reprezentace) nevěnuje dostatek pozornosti odborné veřejnosti z oblasti badatelské na poli historie této etapy našich dějin a uchyluje se při hodnocení této části naší historie ke stereotypům a politickým klišé, které jsou však často na škodu věci objektivního hodnocení historie. Na škodu věci jsou tyto stereotypy mimo jiné proto, že zahrnují mezi zločiny komunismu veškeré aktivity, přičemž je zcela zjevné (a současná společnost tak naši historii do roku 1989 chápe), že ne všechny aktivity byly zločinného charakteru a ne všechny složky a součásti systému do roku 1989 byly založeny na pošlapávání lidských práv. Tímto paušalizováním pak ztrácejí na významu a vážnosti skutečné těžké zločiny režimu do roku 1989, (zejména zločiny z padesátých let minulého století) tedy zejména zločiny některých součástí StB (ale i NKVD, KGB...) (resp. některých konkrétních osob)¹⁹ a některých součástí KSČ (ale i KSSS...) (resp. složek a zejména konkrétních osob).²⁰

I přes více než dvacetiletý odstup od roku 1989 zastává velká část společnosti názor, že nedošlo k potrestání mnohých prominentů a představitelů bývalého režimu, kteří se dopustili (zejména v padesátých letech minulého století) vážných zločinů. Za této situace je pak velmi obtížné identifikovat závadový diskurs např. glorifikace zločinů komunismu v zásadě u jakékoli soudobé politické strany, protože absentuje explicitně vyjádřená činnost, resp. explicitně individualizovaná aktivita a organizace (součást) zločinného režimu. Logicky pak následuje závěr, že pouhé užití slova „komunistický“, nebo „komunismus“ nemůže být považováno za nositele závadového diskursu, jelikož k vážnému vědeckému zkoumání absentuje jasně a explicitně vyjádřená srovnávací materie s možností potvrzení či vyvrácení srovnávané materie v podobě konkrétních aktivit konkrétní současné politické strany, nebo konkrétních osob.

Znalec v této souvislosti poznamenává, že jsou též zcela nedoceny a opomíjeny možnosti archivů (poměrně velmi rozsáhlých s vysokou dávkou validity a reliability uložených informací). Dá se říci, že se touto problematikou vážněji a systematicky zabývá toliko jeden oficiální útvar a jsou opomíjeny možnosti vědeckého zkoumání odborné veřejnosti a přiměřená podpora jejich činnosti. Zde je nutno spatřovat rezervy v identifikaci a popisu

¹⁸ Srov. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: MVČR, 2006.

¹⁹ Blíže srov. např. HANZLÍK, F. *Bez milosti a slitování*. Praha: Ostrov, 2011.

²⁰ Blíže srov. např. Kol. autorů. *Černá kniha komunismu*. Praha: Paseka, 1999.

vážných zločinů komunismu a následně identifikování, které součásti a složky (či konkrétní osoby) bývalého režimu jsou (resp. byly) nositeli i závadového diskursu popírání lidských práv.²¹

Znalec dále konstatuje (vycházejíc přitom z informací zveřejněných na oficiálních stránkách KSČM), že formálně ani fakticky KSČM neorganizovala a neorganizuje žádnou militantní složku, která by (např. po vzoru Lidových milicí) měla za cíl násilnou cestou měnit ústavní či státní demokratický systém v České republice. KSČM na svých oficiálních internetových stránkách dále zveřejňuje množství veřejně přístupných informací, přičemž znalec cituje dvě z nich, a to „**Stanovy KSČM**“ (blíže viz s. 5 – 18 tohoto znaleckého posudku) a „**Důležité dokumenty k minulosti**“ (blíže viz s. 19 – 20 tohoto znaleckého posudku), kde KSČM opakovaně deklaruje, že je demokratickou politickou stranou (blíže viz s. 5 tohoto znaleckého posudku) a že se distancuje a „rozešla se“ se stalinismem (blíže viz s. 19 tohoto znaleckého posudku). Obdobně je formulováno (a lze tak implicitně chápat) i obsah tzv. „**Prohlášení k občanům**“ ze dne 20.12.1989 (blíže viz s. 21 tohoto znaleckého posudku).

Znalec konstatuje, že v dostupných veřejně přístupných zdrojích a pramenech (např. **stanovy KSČM, programy a závěry sjezdů, používaná symbolika**, v konkrétních aktivitách ve formě **shromáždění, volebních materiálech, peticích, letáčích** apod.) nelze identifikovat přímou vazbu na historický komunismus a zavrženíhodné aktivity jeho některých jednotlivých součástí v konkrétních historických údobích či zločinnou činnost konkrétních osob. Znalec dále konstatuje, že nezaznamenal ani významné signifikantní personální, programové či organizační propojení KSČM na současné politické strany, organizace, hnutí či jednotlivce, kteří inklinují blíže k idejím komunismu, resp. dogmatickému komunismu. Znalec také nezjistil žádné napojení KSČM ani jejich členů na některé extremistické organizace, uskupení či jednotlivce s cílem rozvrátit demokratické zřízení. Zde je pak na místě citovat v ČR uznávanou a odbornou veřejností i soudy respektovanou definici extremismu. Jedná se o: **...vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných, norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku (nebo obecněji jako principy jako obsažené v Deklaraci práv a svobod)**“.²²

Znalec též konstatuje, že historická KSČ před rokem 1939 daleko razantněji a příměji směřovala, resp. deklarovala snahu o násilné převzetí moci, resp. užití násilí či teroru k dosažení svého cíle a přesto nedošlo k jejímu zakázání či pozastavení činnosti. Například známý výrok K. Gottwalda ze 7. schůze Národního shromáždění republiky Československé ze dne 21.12.1929, že: „...*V sovětském Rusku se proletáři učí střílet proti kapitalistům, proti vám, tam se staví šibenice na vás, tam se dělají tanky proti vám a kapitalistům, a v tom je ten rozdíl!...*“,²³ nebo další známý: „...*Říkáte konečně, že jsme pod komandem Moskvy a že si tam*

²¹ Zde je možno uvést aktivity mnohých historiků, badatelů a ústavů v archivech, jejichž práce stojí na pokraji zájmu laické veřejnosti, ale i oficiálních státních struktur. Zejména proto, že systematická finanční podpora ze strany státu na jejich vědeckou činnost a publikaci závěrů jejich činnosti není zdaleka na potřebné úrovni a na pultech knihkupectví se tak bez povšimnutí objevuje velká záplava rozličných publikací např. z oblasti historie Hitlerovy třetí říše na hranici propagace tohoto systému (který byl na rozdíl od režimu komunistického založen na rasismu, xenofobii a antisemitismu a bylo tak rozhodnuto soudem při jednáních Norimberského tribunálu – tedy v zásadě na úrovni mezinárodního práva a nikoli rozhodnutím zákonodárnou mocí na úrovni zákona).

²² Tato definice byla poprvé ve své podobě použita (již) ve „Zprávě o problematice extremismu na území České republiky v roce 2002“. Části odborné veřejnosti bývá užívána obdobná definice, která hovoří, že „Extremismem rozumíme vypjatý ideový postoj provázený prvky netolerance a agresivity a která popírá, nebo nabádá k popírání práv výlučných skupin osob“. Vnitřní význam těchto definic je obdobný a lze tyto definice prohlásit za odpovídající potřebám společnosti založené na respektu k lidským právům.

²³ Blíže viz.: <http://www.psp.cz/eknih/1929ns/ps/stenprot/007schuz/s007003.htm>

*chodíme pro rozum. Vy jste pod komandem Živnobanky, Petschka, Weimanna, Preise, vy jste pod komandem Společnosti národů, to jest společnosti imperialistických dravců, a vy si chodíte pro rozum k Petschkům, Weimannům, Rotschildům a Preisům, abyste se naučili vydírat pracující lid ještě lépe než dosud. A my, my jsme stranou československého proletariátu a naším nejvyšším revolučním štábem je skutečně Moskva. A my se chodíme do Moskvy učit, víte co? My se od ruských bolševiků do Moskvy chodíme učit, jak vám zakroutiti krk. A vy víte, že ruští bolševici jsou v tom mistři!...*²⁴ zůstaly bez soudní odezvy, i když hrozba v té době byla reálnější a konkrétnější. Dokonce předsedající (místopředseda NS RČR, Roudnický) žádal o klid v sále a opakovaně nabádal k tomu, aby „...řečník nebyl vyrušován...“, ačkoli ho (tedy K. Gottwalda) nabádal, aby „...užíval parlamentárních výrazů...“. Tento výrok, resp. výroky je však nutno vidět v kontextu celého jednání a celého projevu, proto znalec doporučuje ke studiu celý kontext předmětného projevu, který je veřejně přístupný na citovaném <http://www.psp.cz/eknih/1929ns/ps/stenprot/007schuz/s007003.htm>.

Znalec dále konstatuje, že jakékoli soudní řízení proti politické straně KSČ nebylo realizováno ani po II. sv. válce, a to i přes to, že od konce války do roku 1948 existovala řada trestně stíhaných členů KSČ pro protistátní či jinak trestnou činnost. Otázkou v této souvislosti je, proč tedy v současné době nedošlo k podání trestních oznámení na konkrétní členy KSČM, kteří měli údajně (dle některých právních závěrů či spíše právních úvah) pronést konkrétní výroky (například na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR) naznačující propojení současné KSČM a zločinné formy činnosti historické KSČ, popřípadě nabádat k porušování ústavnosti a obecně práv jiných výlučných skupin osob.

Znalec konstatuje, že současná společnost má na činnost současné KSČM v zásadě čtyři stanoviska. První stanovisko je takové, že je třeba KSČM zakázat, druhé stanovisko je takové, že nikoli, jelikož už je pozdě, že k zákazu mělo dojít bezprostředně po listopadu 1989 a KSČM v současné době již nepředstavuje reálnou hrozbu demokracie. Třetí stanovisko je takové (zejména u mladších osob), že je jim to zcela jedno, jelikož mají jiné priority a čtvrté stanovisko je takové, že KSČM je součástí demokratické společnosti a není důvod její činnost jakkoli omezovat, protože po dobu své existence prokázala, že se jedná o demokratickou politickou stranu. Znalec má za to, že tak vážný zásah do demokratických práv občana, tedy do práv svobodně se sdružovat v politických stranách je možno omezit nikoli na základě (byť oprávněných a důvodných) záporných konotací k jinému politickému názoru, ale jen na základě spolehlivě zjištěného stavu věci bez důvodných pochybností.

Znalec zcela závěrem této části posudku konstatuje, že na základě dostupných informací nedospěl k závěru, že by současná KSČM byla nositelkou společensky závadového diskursu podpory, propagace a projevu sympatií k organizacím a hnutím, které popírají (popíraly) či nabádají (nabádaly) k popírání práv výlučných skupin osob jak tuto záležitost vnímá široká veřejnost. Otázka, zda je porušován ústavní systém, resp. práva garantovaná a ukotvená v Listině základních práv a svobod je otázkou právní, což znalci nenáleží posuzovat. Znalec zejména neshledal přímou vazbu mezi činností a aktivitami KSČM a činností a aktivitami historické KSČ, resp. historickým komunismem, tedy zločinnou činností některých jeho součástí, složek či jednotlivců nesoucích výše uvedený společensky závadový diskurs. Zejména pro absenci explicitní reálnosti výzev k popírání práv výlučných skupin osob, absenci explicitní deklarace či výzev k návratu k formám činnosti, které popíraly práva jiných skupin osob, anebo explicitnosti a reálnosti glorifikace systému (či forem jeho činnosti) směřujícímu k popírání práv výlučných skupin osob. To zejména za situace, kdy absentují

²⁴ Blíže viz.: <http://www.psp.cz/eknih/1929ns/ps/stenprot/007schuz/s007003.htm>.

pravomocné rozsudky proti konkrétním osobám, které jsou členy KSČM, nebo se k jejich idejím a cílům hlásí pro příslušné „**trestné činy z nenávisti**“.²⁵

Znalec má za to, že je nutno přísně rozlišit, zda řečník (zejména na půdě parlamentní, ale i občan při jiných příležitostech) pouze vyjadřuje svůj názor na historické reálie, popřípadě historické skutečnosti (přičemž s jeho závěry se mohou posluchači ztotožňovat, nebo nemusí) a skutečností, zda současně nabádá, nebo nenabádá k reálnému a faktickému porušování práv jiných skupin osob. V dostupných materiálech znalec nezjistil explicitní nabádání k porušování práv jiných skupin osob, nebo explicitní (či implicitní) popírání zločinů komunismu, nebo jejich glorifikaci. Je nutno připomenout, že je s podivem, že při údajném porušování ústavy a tedy i zákonů (zejména trestního zákoníku) ze strany členů KSČM nedošlo k žádnému trestnímu stíhání konkrétních osob za konkrétní projevy nabádající k popírání práv výlučných skupin osob, když v oblasti postihu reálného a faktického nabádání k porušování práv jiných výlučných skupin osob je v České republice již relativně rozsáhlá judikatura. To je však otázka do značné míry právního charakteru, což znalci nepřísluší jakkoli komentovat.

III. Závěr

Na základě výše uvedeného je tedy možno zkonstatovat, resp. odpovědět na znalci položené otázky v zadání znaleckého posudku následovně:

Otázka č. 1.:

Lze v oficiálních dokumentech, publikovaných textech, slovních projevech představitelů nebo užívaných symbolech KSČM identifikovat podporu či propagaci xenofobie, rasismu nebo antisemitismu?

Odpověď na otázku č. 1.:

Na základě výše uvedeného znalec konstatuje, že v oficiálních dokumentech KSČM, oficiálně publikovaných textech, slovních projevech představitelů KSČM, použitých symbolech a dalších dostupných pramenech nebyl identifikován společensky závadový diskurs podpory a propagace rasismu, xenofobie a antisemitismu, anebo nějakých konkrétních organizací a hnutí či jejich součástí, jejichž činnost je založena alespoň z části na idejích popírání práv výlučných skupin osob. Blíže **viz zejména s. 25 – 29 tohoto znaleckého posudku.**

Otázka č. 2.:

Lze v projevech KSČM identifikovat projevy sympatií k zločinné činnosti KSČ, popřípadě dochází v projevech KSČM k popírání zločinů komunismu?

Odpověď na otázku č. 2.:

Na základě výše uvedeného znalec konstatuje, že v projevech KSČM tak, jak jsou deklarovány a šířeny na veřejně přístupných prezentacích KSČM nebyly zaznamenány

²⁵ Viz. např. HERCZEG, J. *Trestné činy z nenávisti*. Praha: ASPI, 2008. Dále KALAMÁR, Š., SCHELLEOVÁ, A., SVOBODA, I. *Trestné činy z nenávisti*. In. *Právo, ekonomika, management* č. 2/2011. Ostrava, KEY Publishing. a d.

explicitní projevy sympatií k zločinné činnosti KSČ (popřípadě k jejím součástem, složkám či konkrétním osobám anebo jejich formám činnosti). Nebyly také zaznamenány tendence k explicitnímu popírání zločinů komunismu, nebo jejich glorifikaci. Blíže **viz zejména s. 27 – 32 tohoto znaleckého posudku.**

Otázka č. 3.:

Lze některé projevy představitelů KSČM charakterizovat jako extremistické?

Odpověď na otázku č. 3.:

Zjištěné projevy představitelů a politiků KSČM lze charakterizovat jako výrazně levicové, v některých případech jako radikální, ale nikoli jako extremistické ve smyslu současného pojetí a definice (politického) extremismu. Blíže **viz. s. 30, 31 tohoto znaleckého posudku.**

Otázka č. 4.:

Další relevantní zjištění znalce.

Odpověď na otázku č. 4.:

Na závěr svého znaleckého posudku znalec konstatuje, že společnost ve své většině nevnímá hrozbu komunismu jako reálnou a aktuální, nebo v současnosti jako vážnou hrozbu a znalec zde odkazuje na slova prezidenta ČR Václava Klause, který v pořadu „Před půlnocí“ dne 1.9.2011 (v čase cca 23:57 hod) prohlásil, že (cit.): „...*nehrajme si na to, že přijdou nová spojenecká vojska, že znovu nějaký komunismus nás ohrožuje...*“ a „...*někteří pořád ještě dneska bojují s komunismem, který dávno neexistuje...*“. Znalec konstatuje, že zločinnost některých činností KSČ, resp. historického komunismu (resp. jeho některých součástí, složek či jednotlivců) byla realizovatelná v tehdejší politické situaci v Evropě po II. sv. válce a reflektovala tehdejší geopolitické uspořádání. Současná doba, kdy geopolitické a bezpečnostní uspořádání v Evropě je zcela jiné, neumožňuje reálně nastolení komunistického systému v té podobě, jak ho známe z doby před rokem 1989, resp. ze zločinů páchaných převážně v padesátých letech minulého století.

Znalec konstatuje obecně známý fakt, že v médiích, zejména televizi se bez jakéhokoli výraznějšího společenského ohlasu (kladného či záporného) běžně prezentují filmy a seriály, o kterých bylo v nedávné minulosti deklarováno, že jsou ideově úzce spjaté s komunistickým režimem před rokem 1989.²⁶ Na poli činnosti zákonodárné moci (včetně orgánů samosprávy na regionální úrovni) se nikoli zřídka vytvářejí formálně či neformálně účelové koalice s KSČM k prosazení konkrétních záměrů či legislativních změn apod. Tedy zde rozhoduje nikoli stranický pohled, ale pohled pragmatický, kdy dochází (sice ne často, ale přece) k prolínání zájmů KSČM a dalších parlamentních politických stran. Nutno i poznamenat, že se ve společnosti v posledních letech objevuje módní trend tzv. „retro“. Tento trend se neodvíjí pouze např. v oblasti odívání, ale jsou odhalovány jak klady, tak zápory společnosti před rokem 1989 na základě konkrétních a individuálních zkušeností jednotlivců a identifikovaných skutečností. Tedy sama společnost nechápe režim před rokem 1989 pouze „černobíle“, ale hodnotí konkrétní skutečnosti a události.

KSČM se stala za posledních více než dvacet let částí společnosti chtěná a částí společnosti nechťená součástí naší politické scény. Tak to v demokracii bývá. Tomu také odpovídají i

²⁶ Např. film „Kráľ Šumavy“, seriál „Třicet případů majora Zemana“, seriál „Nejmladší z rodu Hamrů“ apod. Některé z nich i opakovaně na různých stanicích.

dlouhodobé volební výsledky, včetně aktuálních odhadů volebních výsledků. Valná část veřejnosti tedy chápe KSČM jako součást politické scény a nezřídka též občané (nostalgicky) vzpomínají a srovnávají, co bylo před rokem 1989 a po roce 1989 lepší či horší. Vždy však pragmaticky na základě konkrétních zkušeností konkrétních lidí v konkrétních situacích.

Znalec poznamenává, že samotný název „...komunistická...“ nemusí sám o sobě bez dalšího vypovídat o propagovaném diskursu politické strany. Na druhou stranu je zcela nesporné, že samotné slovo „...komunistická...“ může u značné části obyvatel vyvolávat zcela oprávněně nepříjemné vzpomínky či záporné nálady a konotace. Je také obecně známou skutečností, že „protikomunistická“ propaganda různých jednotlivců i politických uskupení je v současnosti účelově využívána jak v rámci politického boje (a to zdaleka nejen proti samotné KSČM), tak jako nástroj ke zviditelnění konkrétních jednotlivců. Tyto časté účelové aktivity jednotlivců i politických uskupení (zejména v rámci předvolebního boje) však odvádějí pozornost společnosti od systematického historického zkoumání, odhalování, řešení a postihů vážných zločinů, které byly nesporně spáchány (zejména v padesátých letech minulého století).

Zcela závěrem pak znalec konstatuje, že otázka ústavnosti či neústavnosti činnosti KSČM je otázkou ryze právní a nepřísluší mu se k ní jakkoli vyjadřovat. Toto je věcí soudu. Tedy deklarovaná „protiústavnost činnosti KSČM“ ze strany komise Senátu ČR, resp. výše citované „Závěrečné zprávy senátní komise pro posouzení ústavnosti KSČM“ není a nemůže být ani podkladem k znaleckému posudku ani předmětem zkoumání znalce.

IV. Znalecká doložka

Znalecký posudek byl vypracován znalcem pro obor kriminalistika, se specializací na společenskou závadnost textů a zástupné symboly a pro obor sociální vědy, s rozsahem znaleckého oprávnění pro politologii k posuzování problematiky extremismu a terorismu, který byl jmenován Krajským soudem v Brně dne 23. října 2009 pod č.j.: 239/2008-OD-ZN/8.

Znalecký posudek je zapsán ve znaleckém deníku pod pořadovým číslem 46/ZP/2011.